
О. Є. Галатюк, В. Л. Бегас

**Житомирський національний агроекологічний
університет**

Генітальна форма ринопневмонії характеризується проявом масових «перегулів» у кобил та зниженням статевої потенції у жеребців-плідників. Крім того, ринопневмонія може проявлятися нервовою формою, яка дуже важко піддається лікуванню [3]. Інтервал між початком ураження дихальних шляхів і послідовними неврологічними ознаками складає 6 --10 діб. При нервовій формі хвороби характерними є атаксія задніх кінцівок, що веде до залежування. Неврологічна недостатність виникає через тромботичний ішемічний васкуліт в капілярах центральної нервової системи. Неврологічні ознаки виникають відразу, досягають максимуму через 2-3 доби і, звичайно, прогресують поступово. Прогноз для коней, які не встають більше 2-х діб - неблагоприсний [1,2,4].

Матеріали і методи. Ми вивчили особливості перебігу генітальної та нервової форми ринопневмонії у різновікових групах коней української верхової та української ваговозної порід в кінних господарствах України. Були проведені клінічні та серологічні дослідження і епізоотологічний аналіз.

Результати досліджень. В кінних господарствах у 25-45% конематок спостерігалися масові перегули і вагініти. У кобил 3-4 річного віку «перегули» доходили до 90% і продовжувалися 2-3 місяці. Із числа тварин, що перехворіли окремі кобили роками не приходять в охоту, а у деяких відмічається німфоманія. В результаті масових «перегулів», зумовлених вагінітами та метритами 10-15% кобил залишаються незаплідненими. Хвороба характеризується запаленням слизової оболонки піхви у кобил і статевого члена у жеребців-плідників. У окремих коней на запалених ділянках виникають пустули до 1мм в діаметрі, які лопаються через декілька днів і на їх місці виникають виразки, які загоюються протягом 10 - 14 діб. Поява пустул і ерозій супроводжуються підвищеною хворобливістю і свербежем уражених частин. Із піхви постійно виділяється ексудат сіро-білого кольору без стороннього запаху.

В наших дослідженнях нервову форму ринопневмонії спостерігали частіше у кобил після абортів, а також у молодняка 6-8 місячного віку під час спалаху респіраторної хвороби. У окремих конематок спостерігали ураження лицевого нерва - звисання язика, нижньої губи, вух, порушення координації руху, парези і паралічі кінцівок, залежування. У таких кобил відмічали пониження чутливості шкіри в області тазу, на задніх кінцівках. Температура тіла підвищувалась незначно до 38,6 - 39,0°C, пульс і дихання були частішими. При відсутності лікування коні гинуть, а при благоприємному перебігу хвороби, симптоми поступово на протязі двох-трьох тижнів проходять, але залишкові ознаки - атаксія, кульгавість зберігаються на протязі всього життя. Нами розроблений комплекс симптоматичного лікування, який сприяє швидкому одужанню коней, хворих генітальною та нервовою формами.

Висновки

1. Генітальна форма ринопневмонії проявляється в коней кінних заводів, протікає в формі епізоотії і характеризується стаціонарністю.
2. Нервова форма ринопневмонії коней проявляється спорадично, протікає в гострій формі і потребує негайного симптоматичного лікування.

Список літератури

1. Юров К.П. Респираторные болезни лошадей // Ветеринария. - 2003. - №6. - С.6 - 8.
2. Юров К.П., Заблочкий ВТ. Совершенствование и стандартизация методов диагностики, и профилактика массовых болезней лошадей // Ветеринария. - 2004. - №9. - С. 3 - 7.
3. Galatuk O., Kanevsky A. Profhylaxis of equine rhinopneumonia // Proceedings 10th international Congress of World equine veterinary association, Moscow. - 2008. - P/437 - 439.
4. <http://www.oie.int>.